

Information och nya beslut inför 1 januari 2002

från SKKs avelskommitté

Avelsfrågorna hade stort utrymme vid 2001 års Kennel-fullmäktige. I Verksamhetsplanen för de nästkommande två åren slås fast att **Europarådets konvention om skydd av sällskapsdjur** utgör ett fundament för Svenska Kennelklubben. Intentionerna i konventionen ska följas upp inom alla verksamhetsfält.

I den andan, uttryckt i SKKs avelspolicy, pågår redan mycket arbete inom specialklubbarna. Uppgiften som närmast är aktuell är att också överföra policyns tankar till en konkret planering för framtiden, till en handlingsplan för varje enskild ras. Flera klubbar har redan kommit igång med att utforma en sådan **rasspecifik avelsstrategi** med utgångspunkt från rasens särskilda behov. I SKKs Verksamhetsplan anges som mål att strategierna ska vara färdiga för samtliga raser senast under 2004. För närvarande pågår diskussioner om på vilket sätt SKK centralt bäst kan ge klubbarna stöd i detta arbete.

Det genetiska hälsoprogrammet

Det är nu över tjugo år sedan SKKs Centralstyrelse tog beslut om att systematiskt och med hjälp av den datoriserade registreringen bekämpa vissa genetiskt betingade defekter och sjukdomar. Sedan dess har mycket hänt på området. Den stereotypa indelningen i fastställda åtgärds paket har utökats med program som är baserade på rasspecifika behov. Dessutom finns det numera inte bara program avseende **fysisk hälsa** utan också avseende **mental hälsa** samt **avelsprogram på populationsnivå**. Anslutningen till ett hälsoprogram sker alltid efter specialklubbens ansökan och med klubbens utred-

ningsarbete som underlag. En viktig del av förarbetet är förankringen bland rasens uppfödare och enskilda hundägare.

FCI-anpassning av HD-avläsningen

Ett uttryck för den internationalisering som genomsyrat svensk hundavel och hundsport, alltsedan införselbestämmelserna ändrades 1994, är övergången för snart två år sedan till den internationella FCI-skalan vid bedömning av höftledsröntgen. De ändrade införselreglerna gjorde det möjligt, att på ett helt annat sätt än tidigare utnyttja avelsmaterial i andra länder. Opinionstrycket växte sig snart starkt för att utbyte av information mellan länderna på allt sätt skulle underlättas. Avläsningen av röntgenplåtar enligt ett internationellt gängbart system stod högt på önskelistan bland svenska uppfödare.

Omställningen till FCIs avläsningssystem har inneburit vissa problem. En utförlig redogörelse för vad den innebär finner ni i Åsa Lindholms artikel i tidningen *Hundsport* nr 10/2001 sidorna 14-17. Vid ett möte i oktober hade SKKs Avelskommitté, SKK/AK, ärendet uppe till diskussion. Utgångspunkt var Lars Audells redogörelse för det uppdrag som han fick efter en sammankomst med specialklubbarna tidigt i höstas, nämligen att närmare undersöka eventuella samband mellan det nya avläsningssystemet och försämrade resultat (det gäller endast sk C-hundar) inom vissa raser. Senaste nytt och beslut angående detta föreligger dock inte förrän efter CSs sista sammanträde för året. Vi hänvisar därför till kommande protokoll.

Nya beslut

Hälsoprogram för fysisk hälsa

Höftledsdysplasi

Efter ansökan från Svenska Stövarklubben införs från och med 1 januari 2002 för **finsk stövare**, **hamiltonstövare** och **smålandsstövare** krav på att föräldradjuren ska ha känd HD-status före parning för registrering av valpar.

För **beagle slopas kravet** på att föräldradjuren ska ha känd status för registrering av valpar från 1 januari 2002.

Observera också följande beslut i SKKs Centralstyrelse:

För att få registrera valpkull efter **utländskt avelsdjur** av ras, där det inte är förenligt med SKKs Grundregler att använda HD-belastad individ i avel, ska någon av följande dokumentationer finnas:

- Nordiskt undersökningsresultat
- FCIs internationella HD-certifikat
- För berörda raser utlåtande från Tysk Schäferhundklubb eller Tysk Rottweilerklubb

Undersökningsresultatet ska alltid vara känt före parning

Finns inte något av ovan nämnda dokument ska intyg om HD-resultat utfärdat i hundens hemland kunna uppvisas. En hanhund får i dessa fall användas i avel till fem (5) kullar, en tik till en (1) kull.

I sammanhanget erinras om vad som gäller för **avelstik som lånas in från annat land**. Sådan tik får lämna en (1) kull valpar utan att omregistreras.

Armbågsledsdysplasi

I enlighet med ansökan från specialklubben införs för **rhodesian ridgeback** från och med 1 januari 2002 krav på att föräldradjuren ska ha känd AD-status före parning för registrering av valpar. Beslutet gäller för i Norden boende avelsdjur födda efter 1 januari 2000.

Även **newfoundlandshund** anslutes till hälsoprogrammet enligt klubbens begäran. Från och med nästa år krävs känd AD-status på föräldradjuren före parning för registrering av valpar. Generell dispens gäller vid användandet av fryst sperma efter djur som avlidit före 1 april 2001 och som är HD-röntgade men ej AD-röntgade.

Knäleder

Central registrering av undersökningsresultat avseende patellaluxation hos **japansk spets** har införts.

Ögonprogram

Följande anslutningar till hälsoprogram börjar gälla 1 januari 2002:

För **amerikansk cocker spaniel** krävs ögonundersökning av föräldradjuren inom ett år före parning för registrering av valpar.

För **karelsk björnhund** har central registrering av ögonlysningsresultat påbörjats. Beslut angående de ytterligare krav som Svenska Älghundklubben begär i sin ansökan kommer dock inte att tas förrän en avstämning skett med hur man i övriga Norden hanterar rasens ögonproblem.

Även för **norsk buhund** har beslut om central registrering av ögonlysningsresultat tagits. Här sker tills vidare endast insamling av intyg i avvaktan på att enighet kan uppnås när det gäller terminologin för rasens specifika problem.

Utökat program mot CLAD

Svenska Irländsk Setterklubben arbetar vidare med den ärftliga (autosomt enkel recessiv arvsgång) och obotliga immunbristsjukdomen Canine Leukocyte Deficiency, som ingår i SKKs genetiska hälsoprogram. Redan för nio år sedan infördes central registrering av diagnosticerade fall och sedan DNA-test blev tillgänglig (testen utförs vid SLU i Uppsala) registreras även dessa resultat centralt.

Från 1 januari 2002 gäller för **irländsk setter** krav på att bägge föräldradjuren är testade eller hereditärt fria (avelsdjurets föräldrar är testade och fria) för registrering av valpar. Avel får endast ske mellan två fria hundar eller en fri och en anlagsbärare. Görs den senare kombinationen ska hela kullen testas före 8 veckors ålder så att resultatet är känt före leverans. Samtliga avkommor som är anlagsbärare beläggs med avelsspärr som ej kan hävas. Information om vad avelsspärr innebär måste ges till dem som köper en anlagsbärare.

Hjärtprogrammet

För **cavalier king charles spaniel** tas från och med 1 januari 2002 det hittills gällande dispensförfarandet bort, när det gäller att kunna använda hanhund i avel som vid 7 års ålder har hjärta ua men som senare får blåsljud. Observera dock att aktuellt hjärtintyg, som inte får vara äldre än 8 månader vid parningstillfället, fortfarande ska registreras hos SKK och vara utfärdat av veterinär som anvisats av SKK.

Ett förtydligande gällande djur som får blåsljud före 4 års ålder: dessa spärras för vidare avel liksom deras eventuellt redan producerade avkomma. Spärren kan inte hävas.

Hälsoprogram för mental hälsa

Från 1 januari 2002 gäller för samtliga raser tillhörande Svenska Brukshundklubben (SBK) att föräldradjur som är födda före 1 januari 2000 ska ha känd mental status före parning för registrering av valpar. Följande raser berörs:

australian cattledog, australian kelpie, australian shepherd, beauceron, belgisk vallhund, berger picard, bouvier des

flandres, boxer, briard, collie, dobermann, hollandske herdershund, hovawart, riesenschnauzer, rottweiler, schäfer och svart terrier.

Som underlag för "känd mental status" räknas endast **Mentalbeskrivning Hund (MH)**. Hunden ska ha genomgått beskrivningen med kryss i samtliga rutor på protokollet.

Observera dock följande:

- Om beskrivaren av någon anledning bryter mentalbeskrivningen (alla kryss blir ej ifyllda) ska detta ändå räknas som "känd mental status". På protokollet anges "Beskrivaren bryter provet".
- Om däremot föraren/ägaren väljer att avbryta provet kan hunden ej tillgodoräkna sig beskrivningen som "känd mental status". På protokollet anges "Föraren/ägaren bryter provet."
- I det fall där föraren/ägaren avstår skott kommer ruta nr 5 att markeras (avstår skott). Samtliga rutor är därmed ifyllda och hunden har "känd mental status".

Tik, som importeras dräktig, undantages från kravet på känd mental status för registrering av kullen.

Utlandsregistrerade hanhundar (i de fall ägare och hund är boende i annat land än Sverige), som används av svenska uppfödare i avel, undantages från kravet på känd mental status för registrering av valpar.

Hälsoprogram på populationsnivå

Svenska Stövarklubben är exempel på en specialklubb som har utarbetat en avelsstrategi för sina raser. I strategin ingår att klubben inom Hälsoprogrammets ram vill arbeta med regler för hanhundars användning i avel, i syfte att minska inavelsökningen i raserna. Klubben har utfärdat rekommendationer när det gäller högsta antal kullar efter en hanhund. Från och med 1 januari 2003 kommer dessa att gälla som tvingande regler, med följande begränsningar för enskild hanhund: hamiltonstövare tio kullar, schillerstövare sex kullar, smålandstövare sex kullar och finsk stövare tio kullar.

Överklagan

SKK/AK har tidigare fattat beslut om hur överklagande av undersökningsresultat från höftledsröntgen, ögonlysning och hjärtundersökning ska ske. Till dessa fogas nu bestämmelsen om att vid överklagande av resultat från **patellaundersökning** någon av veterinärerna Lars Audell, Berit Wallin Håkanson eller Nils Wallin Håkanson ska utfärda en avgörande diagnos.

I detta sammanhang kan nämnas att FCI har beslutat inrätta en **internationell panel** för överklagande av avläsningsresultat avseende leder. Till dess att denna panel börjar fungera kommer den Nordiska Röntgenpanelen att kvarstå. Från och med 1 januari 2002 kommer avgiften för överklagan till panelen att vara **700 kronor**.

Känd status före parning

Registreringen av undersökningsresultat är den grund som alla hälsoprogram bygger på. En vanlig modell för ett hälsoprogram är att det finns krav på känt undersökningsresultat, dvs känd status avseende den aktuella sjukdomen/defekten hos föräldradjuret för registrering av valpar. Det är ett sätt att uppmärksamma och kunna ta hänsyn till ett ärftligt problem i aveln. Genom att status är känd före parning får uppfödaren ett underlag när det gäller att bedöma djurets lämplighet för avel. Uppfödaren medverkar till att minska risken för att sjukdom nedärvs till avkomman.

Grundidén – att skaffa sig så mycket kunskap som möjligt om de tilltänkta avelsdjuret – förfuskas emellertid av den uppfödare som inte ser till att undersökningsresultatet är känt innan djuret används i avel, dvs före parning. Hur regeln om känd status efterlevs har kunnat följas från SKK centralt via registreringsanmälningarna. Från 1 januari 2002 tillämpas följande:

Om det i samband med registreringen visar sig att känd status i enlighet med hälsoprogrammets krav inte föreligger före parningen, kommer ärendet att överlämnas för bedömning till Uppfödar- och Kennelkonsulentkommittén, SKK/UKK. Kommittén avgör om ärendet också ska överlämnas till Disciplinnämndens prövning.

Registreringsavgifter

Det finns **två nivåer** av registreringsavgifter för en valpkull. I princip tillämpas en lägre avgift för valpar efter meriterade föräldrar och en högre för valpar efter omeriterade föräldrar. Den lägre avgiften kan dock tillämpas i ett par fall trots att föräldrarna är omeriterade.

- 1) För nakenhundar där den långhåriga varianten används i avel men enligt standarden inte är tillåten på utställning (mexikansk nakenhund mellan och stor, pero sin pelo del peru medio och pequeno)
- 2) I de fall parningen förordats av de för rasen avelsansvariga

Som ledning för klubbarnas hantering av ovanstående nr 2) ger SKK/AK följande riktlinjer:

Bestämmelsen har tillkommit för att stödja avelsarbetet i special- och rasklubbar. Den tillämpas när det gäller numerärt små raser med få årliga registreringar, raser med snäv avelsbas, raser där populationen är under uppbyggnad samt i övrigt där parningen kan ha betydelse för populationen.

Ansökan om den lägre registreringsavgiften skall ställas till SKKs registreringsavdelning och åtföljas av

- redogörelse för orsaken till att föräldradjuret ej har meriterats
- yttrande över parningen från rasens avelsansvariga.

Om du har frågor rörande innehållet i denna information kan du kontakta
avelskommitténs sekreterare Anne-Marie Darell, tel 08-795 30 26
eller Märta Ericson tel/fax 08-26 96 72

SVENSKA KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Postadress: 163 85 Spånga Besöksadress: Rinkebysvängen 70

Telefon: 08-795 30 00 Telefax: 08-795 30 40

E-post: info@skk.se Hemsida: www.skk.se